

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

നീലകർതൃകഃ പ്രഹസ്തസ്യ വധഃ

തതഃ പ്രഹസ്തം നിർയാന്തം
ദൃഷ്ട്വാ രണകൃതോദ്യമം |
ഉവാച സസ്മിത് രാമോ
വിഭീഷണമരിനമഃ || 6.58.1 ||

ക ഏഷ സുമഹാകായോ
ബലേന മഹതാ വൃതഃ |
ആഗച്ഛതി മഹാവേഗഃ
കിംരൂപബലപൗരുഷഃ || 6.58.2 ||

ആചക്ഷ്യ മേ മഹാബാഹോ
വീര്യവന്തം നിശാചരം |
രാഘവസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ
പ്രത്യുവാച വിഭീഷണഃ || 6.58.3 ||

ഏഷ സേനാപതിസ്തസ്യ
പ്രഹസ്തോ നാമ രാക്ഷസഃ |
ലങ്കായാം രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
ത്രിഭാഗബലസംവൃതഃ |

വീര്യവാനസ്ത്രവിച്ഛൂരഃ
സുപ്രഖ്യാതപരാക്രമഃ || 6.58.4 ||

തതഃ പ്രഹസ്തം നിർയാന്തം
ഭീമം ഭീമപരാക്രമം |
ഗർജന്തം സുമഹാകായം
രാക്ഷസൈരഭിസംവൃതം || 6.58.5 ||

ദദർശ മഹതീ സേനാ
വാനരാണാം ബലീയസാം |
അഭിസഞ്ജാതഘോഷാണാം
പ്രഹസ്തമഭിഗർജതാം || 6.58.6 ||

ഖഡ്ഗശക്ത്യുഷ്ടിശൂലാശ്ച
ബാണാനി മുസലാനി ച |
ഗദാശ്ച പരിഘാഃ പ്രാസാ
വിവിധാശ്ച പരശ്വധാഃ || 6.58.7 ||

ധനുഷി ച വിചിത്രാണി
രാക്ഷസാനാം ജയൈഷിണാം |
പ്രഗൃഹീതാന്യരാജന്ത
വാനരാനഭിധാവതാം || 6.58.8 ||

ജഗൃഹുഃ പാദപാംശ്ചാപി
പുഷ്പിതാംസ്തു ഗിരീംസ്തഥാ |
ശിലാശ്ച വിപുലാ ദീർഘാ
യോദ്ധുകാമാഃ പ്ലവംഗമാഃ || 6.58.9 ||

തേഷാമന്യോന്യമാസാദ്യ
സംഗ്രാമഃ സുമഹാനഭൂത് |

ബഹുനാമശ്മവൃഷ്ടിം ച

ശരവർഷം ച വർഷതാം || 6.58.10 ||

ബഹവോ രാക്ഷസാ യുദ്ധേ

ബഹുൻ വാനരപുംഗവാൻ |

വാനരാ രാക്ഷസാംശ്ചാപി

നിജഘ്നൂർബഹവോ ബഹുൻ || 6.58.11 ||

ശൂലൈഃ പ്രമഥിതാഃ കേചിത്

കേചിത് തു പരമായുധൈഃ |

പരിഘ്നൈരാഹതാഃ കേചിത്

കേചിച്ഛിന്നാഃ പരശ്വധൈഃ || 6.58.12 ||

നിരുച്ഛ്വാസാഃ പുനഃ കേചിത്

പതിതാ ജഗതീതലേ |

വിഭിന്നഹൃദയാഃ കേചി -

ദിഷുസന്ധാനസാധിതാഃ || 6.58.13 ||

കേചിദ് ദ്വിധാ കൃതാഃ ഖഡ്ഗൈഃ

സ്ഫുരന്തഃ പതിതാ ഭൂവി |

വാനരാ രാക്ഷസൈഃ ശൂരൈഃ

പാർശ്വതശ്ച വിദാരിതാഃ || 6.58.14 ||

വാനരൈശ്ചാപി സങ്കുദ്ധൈ

രാക്ഷസൗഘാഃ സമന്തതഃ |

പാദപൈർഗിരിശൃംഗൈശ്ച

സമ്പിഷ്ടാ വസുധാതലേ || 6.58.15 ||

വജ്രസ്പർശതലൈർഹസ്തൈ -

ർമുഷ്ടിഭിശ്ച ഹതാ ഭൃശം |

വമഞ്ശോണിതമാസ്യഭ്യോ
വിശീർണദശനേക്ഷണാഃ || 6.58.16 ||

ആർതസ്വനം ച സ്വനതാം
സിംഹനാദം ച നർദതാം |
ബഭൂവ തുമുലഃ ശബ്ദോ
ഹരീണാം രക്ഷസാമപി || 6.58.17 ||

വാനരാ രാക്ഷസാഃ ക്രൂദ്ധാ
വീരമാർഗമനുവ്രതാഃ |
വിവൃത്തവദനാഃ ക്രൂരാ -
ശ്ചക്രൂഃ കർമാൺയഭീതവത് || 6.58.18 ||

നരാനതകഃ കുംഭഹനു -
ർമഹാനാദഃ സമുന്നതഃ |
ഏതേ പ്രഹസ്തസചിവാഃ
സർവേ ജഹ്നുർവനൗകസഃ || 6.58.19 ||

തേഷാം നിപതതാം ശീഘ്രം
നിഹ്നതാം ചാപി വാനരാൻ |
ദ്വിവിദോ ഗിരിശൃംഗേണ
ജഘാനൈകം നരാനതകം || 6.58.20 ||

ദുർമുഖഃ പുനരുത്ഥായ
കപിഃ സവിപുലദ്രുമം |
രാക്ഷസം ക്ഷിപ്രഹസ്തം തു
സമുന്നതമപോഥയത് || 6.58.21 ||

ജാംബവാംസ്തു സുസക്രൂദ്ധഃ
പ്രഗൃഹ്യ മഹതീം ശിലാം |

പാതയാമാസ തേജസ്വീ
മഹാനാദസ്യ വക്ഷസി || 6.58.22 ||

അഥ കുന്ദഹനുസ്തത്ര
താരേണാസാദ്യ വീര്യവാൻ |
വൃക്ഷേണ മഹതാ സദ്യഃ
പ്രാണാൻ സന്ത്യാജയദ് രണേ || 6.58.23 ||

അമൃഷ്യമാണസ്തത്കർമ്മ
പ്രഹസ്തോ രഥമാസ്ഥിതഃ |
ചകാര കദനം ഘോരം
ധനുഷ്പാണിർവനൗകസാം || 6.58.24 ||

ആവർത ഇവ സഞ്ജജേത
സേനയോരുഭയോസ്തദാ |
ക്ഷുഭിതസ്യാപ്രമേയസ്യ
സാഗരസ്യേവ നിഃസ്വനഃ || 6.58.25 ||

മഹതാ ഹി ശരൗഘേണ
രാക്ഷസോ രണദുർമദഃ |
അർദയാമാസ സക്രൂദ്ധോ
വാനരാൻ പരമാഹവേ || 6.58.26 ||

വാനരാണാം ശരീരൈസ്തു
രാക്ഷസാനാം ച മേദിനീ |
ബഭൂവാതിചിതാ ഘോരൈഃ
പർവതൈരിവ സംവൃതാ || 6.58.27 ||

സാ മഹീ രൂധിരൗഘേണ
പ്രച്ഛന്നാ സമ്പ്രകാശതേ |

സംഹരന്നാ മാധവേ മാസി
പലാശൈരിവ പുഷ്പിതൈഃ || 6.58.28 ||

ഹതവീരൗഘവപ്രാം തു
ഭഗായുധമഹാദ്രുമാം |
ശോണിതൗഘമഹാതോയാം
യമസാഗരഗാമിനീം || 6.58.29 ||

യക്യത്പ്ലീഹമഹാപങ്കാം
വിനികീർണ്ണാന്തശൈവലാം |
ഭിന്നകായശിരോമീനാ -
മഗാവയവശാദ്യലാം || 6.58.30 ||

ഗൃധ്രഹംസവരാകീർണ്ണാം
കങ്കസാരസസേവിതാം |
മേദഃഫേനസമാകീർണ്ണാ -
മാർതസ്തനിതനിഃസ്വനാം || 6.58.31 ||

താം കാപുരുഷദുസ്താരാം
യുദ്ധഭൂമിമയീം നദീം |
നദീമിവ ഘനാപായേ
ഹംസസാരസസേവിതാം || 6.58.32 ||

രാക്ഷസാഃ കപിമുഖ്യാസ്തേ
തേരുസ്താം ദുസ്തരാം നദീം |
യഥാ പദ്മരജോധുസ്താം
നലിനീം ഗജയൂഥപാഃ || 6.58.33 ||

തതഃ സൃജന്തം ബാണൗഘാൻ
പ്രഹസ്തം സ്യന്ദനേ സ്ഥിതം |

ദദർശ തരസാ നീലോ

വിധമന്തം പ്ലവംഗമാൻ || 6.58.34 ||

ഉദ്ധൂത ഇവ വായുഃ ഖേ

മഹദ്ഭ്രബലം ബലാത് |

സമീക്ഷ്യാഭിദ്രുതം യുദ്ധേ

പ്രഹസ്തോ വാഹിനീപതിഃ || 6.58.35 ||

രഥേനാദിത്യവർണേന

നീലമേവാഭിദ്രുദ്രുവേ |

സ ധനുർധൻവിനാം ശ്രേഷ്ഠോ

വികൃഷ്ട പരമാഹവേ || 6.58.36 ||

നീലായ വ്യസൃജദ് ബാണാൻ

പ്രഹസ്തോ വാഹിനീപതിഃ |

തേ പ്രാപ്യ വിശിഖാ നീലം

വിനിർഭിദ്യ സമാഹിതാഃ || 6.58.37 ||

മഹീം ജഗ്മുർമഹാവേഗാ

രോഷിതാ ഇവ പന്നഗാഃ |

നീലഃ ശരൈരഭിഹതോ

നിശിതൈർജ്ജ്വലനോപമൈഃ || 6.58.38 ||

സ തം പരമദുർധർഷ -

മാപതന്തം മഹാകപിഃ |

പ്രഹസ്തം താഡയാമാസ

വൃക്ഷമുത്പാദ്യ വീര്യവാൻ || 6.58.39 ||

സ തേനാഭിഹതഃ ക്രുദ്ധോ

നർദൻ രാക്ഷസപുംഗവഃ |

വവർഷ ശരവർഷാണി
 പ്ലവംഗാനാം ചമുപതൗ || 6.58.40 ||

തസ്യ ബാണഗണാനേവ
 രാക്ഷസസ്യ ദുരാത്മനഃ |
 അപാരയൻ വാരയിതും
 പ്രത്യഗൃഹ്ണാനിമീലിതഃ |
 യഥൈവ ഗോവൃഷോ വർഷം
 ശാരദം ശീഘ്രമാഗതം || 6.58.41 ||

ഏവമേവ പ്രഹസ്തസ്യ
 ശരവർഷാൻ ദുരാസദാൻ |
 നിമീലിതാക്ഷഃ സഹസാ
 നീലഃ സേഹേ ദുരാസദാൻ || 6.58.42 ||

രോഷിതഃ ശരവർഷേണ
 സാലേന മഹതാ മഹാൻ |
 പ്രജഘ്നാന ഹയാൻ നീലഃ
 പ്രഹസ്തസ്യ മഹാബലഃ || 6.58.43 ||

തതോ രോഷപരീതാത്മാ
 ധനുസ്തസ്യ ദുരാത്മനഃ |
 ബഭഞ്ജ തരസാ നീലോ
 നനാദ ച പുനഃ പുനഃ || 6.58.44 ||

വിധനുഃ സ കൃതസ്തേന
 പ്രഹസ്തോ വാഹിനീപതിഃ |
 പ്രഗൃഹ്യ മുസലം ഘോരം
 സ്യന്മാദവപുഷ്പുവേ || 6.58.45 ||

താവുഭൗ വാഹിനീമുഖ്യൗ
 ജാതവൈരൗ തരസ്വിനൗ |
 സ്ഥിതൗ ക്ഷതജസികുതാംഗൗ
 പ്രഭിന്നാവിവ കുഞ്ജരൗ || 6.58.46 ||

ഉൽലിഖന്തൗ സുതീക്ഷ്ണാഭി -
 ര്ദംഷ്ട്രാഭിരിതരേതരം |
 സിംഹശാർദൂലസദൃശൗ
 സിംഹശാർദൂലചേഷ്ടിതൗ || 6.58.47 ||

വിക്രാന്തവിജയൗ വീരൗ
 സമരേഷ്യനിവർതിനൗ |
 കാങ്ക്ഷമാണൗ യശഃ പ്രാപ്തും
 വ്യത്രവാസവയോരിവ || 6.58.48 ||

ആജഘ്നാൻ തദാ നീലം
 ലലാടേ മുസലേന സഃ |
 പ്രഹസ്തഃ പരമായത്ത -
 സ്തതഃ സുസ്രാവ ശോണിതം || 6.58.49 ||

തതഃ ശോണിതദിഗ്ധാംഗഃ
 പ്രഗൃഹ്യ ച മഹാതരും |
 പ്രഹസ്തസ്യോരസി ക്രുദ്ധോ
 വിസസർജ മഹാകപിഃ || 6.58.50 ||

തമചിന്ത്യപ്രഹാരം സ
 പ്രഗൃഹ്യ മുസലം മഹത് |
 അഭിദുദ്രാവ ബലിനം
 ബലാന്നീലം പ്ലവംഗമം || 6.58.51 ||

തമുഗ്രവേഗം സംരബ്ധ -
 മാപതന്തം മഹാകപിഃ |
 തതഃ സമ്രേക്ഷ്യ ജഗ്രാഹ
 മഹാവേഗോ മഹാശിലാം || 6.58.52 ||

തസ്യ യുദ്ധാഭികാമസ്യ
 മൃധേ മുസലയോധിനഃ |
 പ്രഹസ്തസ്യ ശിലാം നീലോ
 മുർധ്നി തുർണമപാതയത് || 6.58.53 ||

നീലേന കപിമുഖ്യേന
 വിമുക്താ മഹതീ ശിലാ |
 ബിഭേദ ബഹുധാ ഘോരാ
 പ്രഹസ്തസ്യ ശിരസ്തദാ || 6.58.54 ||

സ ഗതാസുർഗതശ്രീകോ
 ഗതസത്തേത്യാ ഗതേന്ദ്രിയഃ |
 പപാത സഹസാ ഭൂമൗ
 ഛിന്നമൂല ഇവ ദ്രുമഃ || 6.58.55 ||

വിഭിന്നശിരസസ്തസ്യ
 ബഹു സുസ്ത്രാവ ശോണിതം |
 ശരീരാദപി സുസ്രാവ
 ഗിരേഃ പ്രസ്രവണം യഥാ || 6.58.56 ||

ഹതേ പ്രഹസ്തേ നീലേന
 തദകമ്പ്യം മഹാബലം |
 രാക്ഷസാനാമഹൃഷ്ടാനാം
 ലങ്കാമഭിജഗാമ ഹ || 6.58.57 ||

ന ശേകുഃ സമവസ്ഥാതും
 നിഹതേ വാഹിനീപതൗ |
 സേതുബന്ധം സമാസാദ്യ
 വിശീർണ്ണം സലിലം യഥാ || 6.58.58 ||

ഹതേ തസ്മിംശ്ചമുമുഖ്യേ
 രാക്ഷസാസ്തേ നിരുദ്യമാഃ |
 രക്ഷഃപതിഗൃഹം ഗത്വാ
 ധ്യാനമൂകത്വമാഗതാഃ || 6.58.59 ||

പ്രാപ്താഃ ശോകാർണ്ണവം തീവ്രം
 വിസംജ്ഞാ ഇവ ത്വേഭവൻ || 6.58.60 ||

തതസ്തു നീലോ വിജയീ മഹാബലഃ
 പ്രശസ്യമാനഃ സുകൃതേന കർമണാ |
 സമേത്യ രാമേണ സലക്ഷ്മണേന ച
 പ്രഹൃഷ്ടരൂപസ്തു ബഭൂവ യുഗ്മപഃ || 6.58.61 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 യുദ്ധകാണ്ഡേ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ||